

ПРИНЦИПИ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ ЖИВОПИСНИХ ТВОРІВ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Дидактичними принципами викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі є розвивальна спрямованість навчання, індивідуальний і диференційований підходи, раціональне поєднання слова, наочності й практичної діяльності тощо.

У художньо-естетичному аналізі живописних творів у початкових класах пропонуємо використовувати такі принципи:

1. Принцип єдності форми й змісту, що відбиває головний системоутворювальний зв'язок у понятті “художній образ”. Для показу учням сутності художнього образу й розкриття задуму художника доцільно використовувати методи, що допомагають переводити учня з позиції “Про що картина?” на позицію “Як це виражено?”, а потім на найвищий рівень розуміння твору мистецтва - “Навіщо це зображено?” Для здійснення цього принципу можна застосовувати такі методи й прийоми:

- а) наіромадження багажу художніх знань і вмінь;
- б) мистецтвознавча розповідь педагога, використовувана як зразок розуміння художнього образу картини;
- в) диференційоване сприйняття з вичленовуванням істотних і несуттєвих ознак як за формою, так і за змістом картини; аналіз, порівняння, узагальнення істотних ознак; цілісне сприйняття; оцінка твору.

2. Принцип “художнього уподібнення”, тобто введення в стан співпереживання. Цього можна досягти таким шляхом:

- а) використання різноманітних типів завдань із метою розвитку емоційної чутливості;
- б) застосування різноманітних дидактичних ігор та ігрових прийомів;

в) вшиву комплексу різних видів мистецтва.

3. Принцип “засвоєння переживанням”, тобто поступовість, повільність “залучення” учнів до усвідомлення матеріалу. Цього можна досягти завдяки:

а) самому змісту навчання, яке припускає конкретизацію цілей і завдань кожного уроку й позакласного заходу, що дає змогу учням поступово засвоювати матеріал, емоційно “переживати” його та сприяє свідомому оперуванню засвоєними знаннями й прийомами діяльності;

б) використанню на кожному етапі роботи словесних інструкцій, правил щодо розпізнавання істотного, алгоритмів, що сприяють формуванню тактичних способів мислення молодших школярів і навичок застосування результатів своєї розумової діяльності в спілкуванні з образотворчим мистецтвом.

Реалізація функцій образотворчого мистецтва в початковій школі повинна здійснюватися на основі спілкування учнів з естетично цінними творами, доступними їхньому розумінню. У цьому зв'язку, можна запропонувати такі критерії добору картин для їх сприйняття учнями початкової школи; художня цінність картини, виражена в струнності композиційної структури й чітко обґрунтованого зв'язку елементів виразності, що складають логіку композиції твору; реальна виховна цінність картини, виражена в можливості оволодіння школярами її змістовною й конструктивною сторонами; наявність у картині можливостей для порівняння її з іншими художніми творами, особистим чи життєвим досвідом школяра.

Таким чином, застосування вчителем зазначених принципів художньо-естетичного аналізу живописних творів активізуватиме почуття й переживання учнів, стимулюватиме активний спосіб оволодіння художніми знаннями й прийомами розумової діяльності, даватиме можливості асоціативних зв'язків з особистими почуттями й переживаннями школяра.